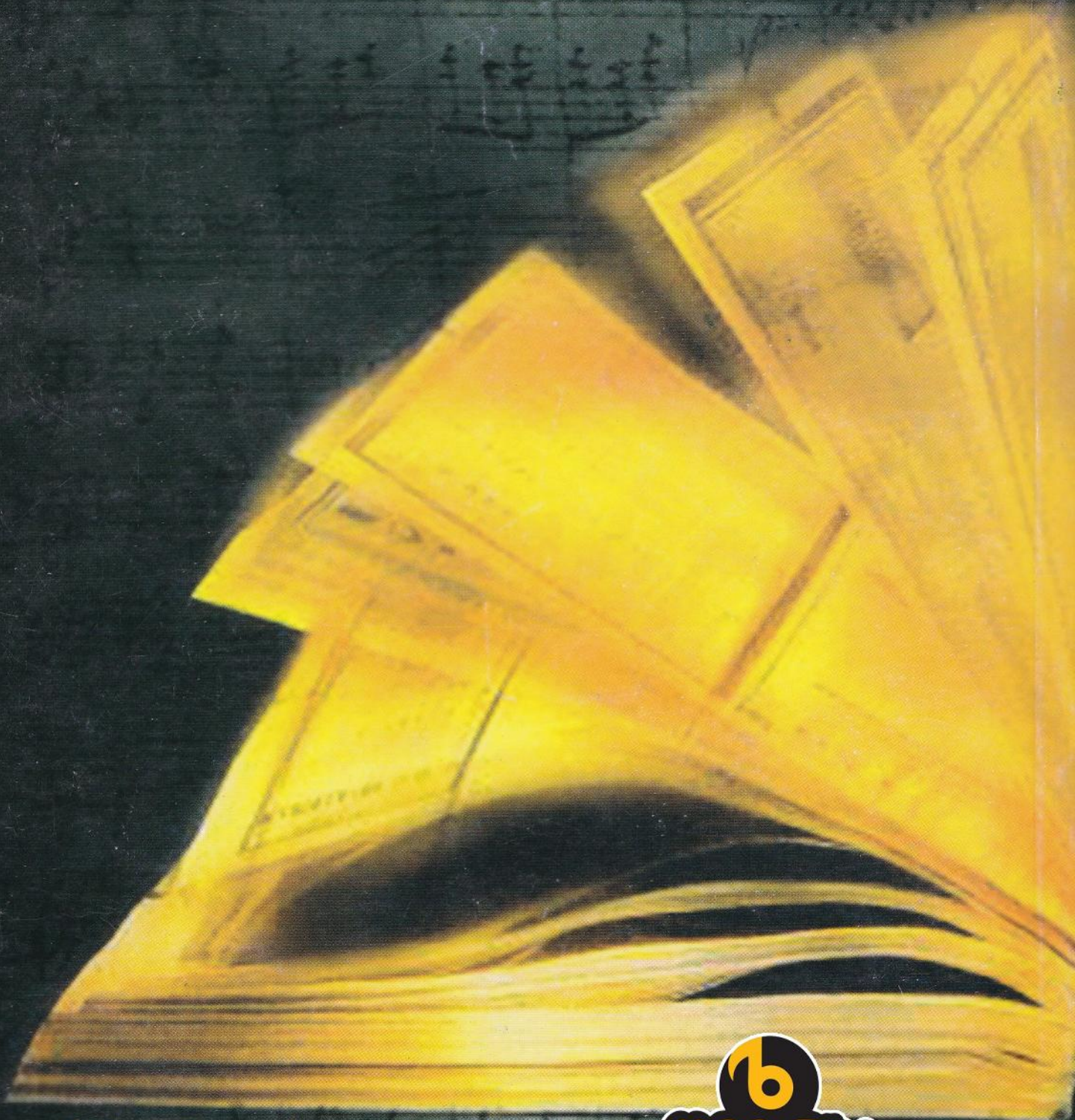

کتاب شناسی موسیقی

(۱۲۸۱ - ۱۳۸۱)

نوشته‌ی مهتاب خرمشاهی

بتهورون
مرکز موسیقی بتهورون شیراز

خرمشاهی، مهتاب، ۱۳۴۸ -
 کتاب‌شناسی موسیقی از ۱۲۸۱ تا
 ۱۳۸۱ / نوشته مهتاب خرمشاهی - تهران :
 سرود، ۱۳۸۳ .
 ۳۶۰ ص.
 ISBN 964-5842-26-3 : ۳۰۰۰۰ ریال .
 فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
 نمایه.
 ۱. موسیقی - کتاب‌شناسی. الف.
 عنوان.
 ۴خ۹الف/ML۱۲۰
 ۱۶/۷۸ کتابخانه ملی ایران
 م۸۳-۱۵۱۲۰

انتشارات سرود

تهران - میدان هفتم تیر - ابتدای بهار شیراز

شماره ۲۴ --- تلفن: ۸۸۳۶۱۰۴

مهتاب خرمشاهی

سرود (زهرا محقق)

فرونش فصیحی

لاری

مازیار

اول - ۱۳۸۳

۲۰۰۰ نسخه

ISBN : 964-5842-26-3

کتاب‌شناسی موسیقی

تایپ و صفحه‌آرایی

طرح جلد

لیتوگرافی

چاپ و صحافی

نوبت چاپ

تیراژ

شابک : ۹۶۴-۵۸۴۲-۲۶-۳

حق چاپ و نشر برای انتشارات سرود محفوظ است.

قیمت : ۳۰۰۰ تومان

مقدمه

در این مجموعه، کتاب‌هایی که در زمینه‌ی موسیقی تا پایان سال ۱۳۸۱ به چاپ رسیده‌اند (از حدود ۱۰۰ سال قبل) و امکان دسترسی به آنها وجود داشته است، با ذکر مختصری از موضوع و محتوای هر کتاب، معرفی شده‌اند.

اما قبل از استفاده از کتاب، نظر خوانندگان گرامی را به نکاتی چند در ارتباط با شیوه‌ی نگارش آن جلب می‌نمایم:

برای کتاب‌هایی که به هیچ عنوان قابل دسترسی نبوده و یا فاقد شناسنامه‌ی کامل بوده‌اند (عموماً کتاب‌های منتشر شده قبل از سال ۱۳۶۰) توضیحی نوشته نشده و با همان مشخصاتی که در دسترس بوده درج گردیده‌اند.

از هر کتاب فقط سال انتشار و یا یک نوبت چاپ آن در نظر گرفته شده است. در مواردی که کتابی توسط چندین ناشر در سال‌های متوالی - به صورت موازی و هم‌زمان - به چاپ رسیده، چنانچه با یک نام بوده باشد تنها به معرفی خود کتاب اکتفا شده است؛ اما در صورتی که به اسامی دیگری منتشر شده باشند، مشخصات هر یک به‌طور مستقل ذکر گردیده است (مانند: کتاب "زیبایی‌شناسی تحلیلی" اثر شادروان وزیری که در سال ۱۳۳۶ منتشر شده؛ ولی همین کتاب در سال ۱۳۶۳ به نام "زیبایی‌شناسی در هنر و طبیعت" با صفحات بیشتری به چاپ رسیده است).

توضیحات نوشته شده برای هر کتاب، غالباً از منابعی که توسط ناشر یا مؤلف در مقدمه‌ی کتاب آورده شده و یا در کتاب‌نامه‌های وزارت ارشاد وجود داشته استخراج شده‌اند؛ از این رو دارای متن نوشتاری یکسانی نیستند و جز در موارد خیلی ضروری، تغییر و اصلاحی در آنها صورت نگرفته است.

در ادامه‌ی توضیح بالا، موارد نادرستی در ترجمه (مانند واژه‌ی "Instrument" به معنی آلات موسیقی که "تجهیزات موسیقی" ترجمه شده و یا اختلاف در تلفظ برخی اسامی خاص (مانند فردریک شوپن - فدریک شوپن و یا موتسارت - موزارت و موزار) وجود داشته‌اند که - در تمام موارد - عیناً همان که در متن اصلی بوده ذکر شده است.

در خاتمه با اعتراف به این نکته که انجام کار تحقیقی در این حد توسط یک نفر - و بدون داشتن امکانات کافی - کاری بوده سنگین و دشوار - با احتمال نارسایی و اشتباه - امیدوارم توانسته باشم از عهده برآیم و کتاب حاضر بتواند راهگشای سودمندی برای اهل تحقیق بوده و مورد قبول اساتید و صاحب نظران واقع شود؛ که در این صورت چنانچه لطف نموده و کاستی‌ها را گوشزد نمایند، اینجانب را رهین منت خویش نموده‌اند و نیز بدینوسیله از حمایت و همدلی همسرم آقای امیر معینی که در تمام مراحل کار از هیچ‌گونه راهنمایی، تشویق و مساعدت مضایقه ننمودند از صمیم قلب سپاسگزارم، هم‌چنین از خانم دانایی ریاست محترم کتابخانه‌ی دهخدا که منابع بسیاری در اختیارم قرار دادند کمال تشکر را دارم.

مهتاب خرمشاهی

پاییز ۱۳۸۲

به نام خدا

پیشگفتار

موسیقی به‌عنوان یکی از شاخه‌های والای معرفت خصیصه‌ای دوگانه دارد؛ زیرا از سویی هنری ناب و از سوی دیگر علمی است تمام عیار که در مجموعه‌ی عظیم فرهنگ بشری جایگاه ویژه و مهمی دارد. اما در سازمان اجتماعی - همچون بسیاری دیگر از رشته‌ها - شکل دهنده‌ی صنعتی بزرگ است که با زیرمجموعه‌های فراوان خود و در اختیار گرفتن میلیون‌ها انسان متخصص در رده‌های مختلف نقش تأثیرگذار، مهم و بسیار حساسی را در اقتصاد، سیاست، تعلیم و تربیت و سایر مسائل اجتماعی به عهده دارد. از آنجا که کتاب‌ها - به‌عنوان پل‌های ارتباطی و مراجع اطلاع‌رسانی - در سامان‌دهی مسایل موسیقی در حوزه‌های مختلف چون آموزشی، پژوهشی، اجرایی، انتشاراتی و غیره... نقشی مهم و تعیین‌کننده دارند، از این‌رو شناسایی و طبقه‌بندی آن‌ها می‌تواند گامی مثبت در راه توسعه‌ی این حوزه‌ها و تقویت فرهنگ تأثیرپذیری و هماهنگی هرچه بیشتر و جلوگیری از دوباره‌کاری‌ها و اتلاف انرژی محسوب شود و به منزله‌ی ابزاری کارآمد در تقویت و بالندگی نظام موسیقی کشور به خدمت گرفته شود.

بنابراین اولین گام مؤثر و مهم برای رسیدن به اهداف فوق، شناسایی کتاب‌ها و آثار علمی و آموزشی مرتبط با شاخه‌های مختلف هنر موسیقی و معرفی توصیفی آن‌ها به هنرجویان، مدرسین، پژوهش‌گران، موسیقیدانان و سیاست‌گذاران موسیقی کشور می‌باشد؛ که کتاب حاضر با توجه به این رویکرد تهیه شده است. راجع به این کتاب چند نکته گفتنی است :

با توجه به این‌که گردآوری، تهیه منابع و مآخذ، فیش‌برداری و تنظیم کتاب‌های مرجع کاریست مشکل، وقت‌گیر و دقیق و پرمسئولیت، باید اذعان داشت که نویسنده محترم در مدتی قریب ده سال - با پیگیری و

حوصله‌ای قابل تحسین - کاری سنگین و احترام‌برانگیز انجام داده است؛ با یادآوری این نکته که در تدوین کتاب سعی وافی شده تا مطابق با آخرین الگوهای کتابشناسی در کتابخانه ملی ایران باشد. اما از سوی دیگر چون در این زمینه هنوز اولین گام‌ها برداشته می‌شود، کوشش شده - با کمی جرح و تعدیل - کتاب در حد امکان کاربردی و قابل استفاده‌ی عموم نیز باشد؛ به همین دلیل در انتهای کتاب به آوردن چهار نوع فهرست که ضروری‌ترین دانسته شده اکتفا گردیده است.

اما از آنجاکه قرار است این کار زمینه ساز پژوهشی وسیع‌تر و مستمر باشد، بنابراین همکاری و پشتیبانی تمامی دست‌اندرکاران موسیقی به ویژه پژوهشگران، ناشران و پدیدآورندگان کتاب را نیازمند است و بدین وسیله اعلام می‌دارد که این مؤسسه دست یاری همه‌ی عزیزان صاحب‌نظر و دوستداران موسیقی را به گرمی فشرده و سپاسگزار خواهد بود.

در خاتمه ضمن قدردانی از سرکار خانم مهتاب خرمشاهی و گرامیداشت یاد و خاطره‌ی تمامی خادمان فرهنگ موسیقی و تمامی آنانیکه از آنها آموخته‌ایم و خواهیم آموخت بسیار امیدواریم که این کتاب مورد توجه صاحب‌نظران و موسیقیدانان ارجمند قرار گیرد.

انتشارات سرود

